

SFF:S PLASTBÅTSVÅRD 3

KÖLBULTAR PLAN B – ELLER A?

Jag råkade ut för problem när jag skulle byta de två kölbultarna som lyftöglorna sitter i. De gamla bultarna snurrade bara runt när jag skulle gänga upp dem.

Jag har en dansk plastfolka från 1977 och bultarna är gängade ca 5 cm ner direkt i kölen. Lyftöglorna är rostfria och var lätta att få bort, den akte med en hylsnyckel av ett rör med uppsågad slits (se bild). Sedan på med mutter, låsmutter och hylsnyckel. Efter sedvanligt knackande och lirkande lossade ena bulten. Men den snurrade alltså bara runt, utan att komma upp. Vad händer? Sannolikt har gängorna rostast sönder. Eller också är den av en bit ner i kölen. Ingen vits att försöka få i en ny bult då... Vad göra? Jag uppfann en plan B: den gamla bulten fick sitta kvar och jag borrade och gängade i stället 8 cm djupa nya M20-hål direkt bredvid dem för nya bultar. Sedan i med rostfri gängstång, och på med lyftöglan (se bild).

Hylsnyckel av ett rör med uppsågad slits

TEXT & BILD: ANDERS OLSEN

Plan B: ny bult bredvid

Allt gick lätt utom borrarandet av hålen. Jag riggade till en vanlig handbormaskin (se bild). Den fästes i kölsvinets botten med hjälp av den gamla kölbulten. Det fungerade bra. Sedan borrar med 6 mm borrar följt av cirka 12 mm borrar, och sedan 17,5 mm borrar, som är kärndiametern för M20-gångor. 6 mm gick bra, men sedan protesterade bormaskinen, den var ju alldeles för klen. För lågt vridmoment vid de låga varvtal som krävdes. Efter mycket nötande, hackande och slit, och cirka 20 slipningar av borrar lyckades jag dock få till hålen, men det var en pärs.

Lösning med handbormaskin

Jag har tidigare borrarat och monterat kölar, men då med rejäla bormaskiner, och det gick som en dans. Jag

har nu köpt en rejälare bormaskin, en Bosch PBD 40 pelarbormaskin, som uppges klara 13 mm borrar i järn, och som efter lite fix nog kommer att fungera bra. Då förnyar jag övriga kölbultar, och går det också trögt, så nöjer jag mig med M16-bultar. De har 14 mm kärndiameter, och det räcker gott där det inte sitter lyftöglor. Rostfria A4 såklart, som inte rostar, utan håller måttet med åren.

Plan B? - eller A?

Jag kallar min metod, att låta de gamla kölbultarna sitta kvar, och i stället sätta dit nya bredvid för "plan B". Men kanske blir det i framtiden plan A. Om min nya, kraftigare, bormaskin fungerar bra, så kanske det är onödigt att hålla på och kämpa med de gamla bultarna överhuvudtaget. Lättare att direkt sätta dit nya rostfria bredvid de gamla. Framtiden får utvisa...

Några ord om att köpa lyftöglor

Kolla att öglorna är klassade för lyft. Många kvaliteter finns, och helst ska de förstås vara rostfria. En vanlig galvad M20-lyftöglemutter (DIN 582) är bara klassad för 1,2 ton, och detta vid lyft rakt upp. Så det är på gränsen, även om den har sexdubbel säkerhet. Folkebådcentralens rostfria (hemtillverkade?) öglemuttrar verkar ju dock hålla. Försök dock, om möjligt, att få det sneda draget från lyftstropparna i huvudsak i öglans plan, och inte i sidled mot öglan.

Några köpställen runt Stockholm:

- ◇ Sifvert i Västberga
- ◇ Stockholms Skruvcentral i Åkersberga
- ◇ Certex i Täby (specialist på alla lyftdon; kräver eventuellt F-skattesedel)

Låna mina grejer?

Pröva först att byta kölbultar på vanligt sätt. Det går oftast hyggligt lätt. Men tvingas du borra i nya bultar får folkbåtsägare gärna låna mina grejer mot någon liten ersättning. Borrar, gängtappar och bormaskin finns.

Lev väl,

ANDERS O.

070-391 75 22